

ÜNİVERSİTELERDE SPOR EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN SPORDA LİDERLİK GÜCÜ ALGILARININ İNCELENMESİ

Ahmet İSLAM* Taner TUNÇ** Musa ÇON***

Öz

Bu araştırma, spor eğitimi alan öğrencilerin Sporda Liderlik Gücü algılarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Kesitsel tipteki bu araştırma, Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında 2017/2018 Eğitim-Öğretim yılında öğrenim gören öğrenciler arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 1433 öğrenci katılmıştır. Verilerin analizinde bağımlı (sürekli) değişkenlerin normal dağılım varsayımı karşılanmadığı için parametrik olmayan istatistiksel yöntemlerden; iki grup karşılaştırmalarında Mann Whitney U, ikiden çok grup karşılaştırmalarında ise Kruskal Wallis H testi uygulanarak sonuçlar elde edilmiştir. Araştırmada, Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı alt boyutları açısından cinsiyet, yaş, sınıf, ailenin yaşadığı yer, kardeş sayısı, bölüm ve öğrenim görülen üniversiteye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bulgular önem derecesine göre tartışılmış ve yorumlanmıştır. Bu çalışmanın özelde; çok az olan Sporda Liderlik Gücü Algısı araştırmalarının geliştirilmesinde alana çok daha fazla katkı yapacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sporda Liderlik Gücü Algısı, Spor, Öğrenci

* Öğr.Gör, Ordu Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, mail:ahmetislam@odu.edu.tr

** Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi İstatistik Bölümü mail: ttunc@omu.edu.tr

*** Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, mail: musacon@omu.edu.tr

INVESTIGATION OF SPORTS EDUCATION STUDENTS' PERCEPTIONS OF SPORT LEADERSHIP POWER

Abstract

The aim of this study was to determine sports education students' perceptions of sport leadership power. This was a cross-sectional study. Study sample consisted of students of Faculties of Sports Sciences and those of Academies of Physical Education and Sports in the 2017/2018 academic year. 1433 students participated in the study. In data analysis, nonparametric statistical methods were used because the assumption of normal distribution of dependent (continuous) variables was not met. The Mann-Whitney U test was used to compare two groups while Kruskal-Wallis H was used to compare more than two groups. Participants' perceptions of sport leadership power differed significantly by gender, age, class, parents' place of residence, number of siblings, department and university. The findings were discussed and explicated according to their significance level. We believe that this study will contribute to the literature on perception of sport leadership power, which has been understudied.

Keywords: Perception of Leadership Power, Sports, Student

1. GİRİŞ

1.1. Liderlik

Lider kelimesi İngiliz dilinde ilk olarak 1300'lerde kullanılmıştır. Kelimenin kökeni seyahat etmek veya yol göstermek anlamına gelen "Leden" kelimesinden gelmektedir. Liderlik kelimesi sonraki yıllarda kullanılmaya başlanarak 20. yüzyılda Amerika'da Liderlik ile ilgili ilk bilimsel çalışmalar yapılmıştır (Donuk, 2007: 19-20). Lider, grubun amacın belirleyen, grup içi etkileşimi sağlayan, yaratıcı, örgütleyici ve düzenleyici kimsedir (Güney, 2015: 26). Liderlik ise, örgütün hedeflere ulaşabilmesi için izleyenlerin gönüllü katılımlarını destekleyen ve hedefleri gerçekleştirmek için bilgi ve tecrübelerinin aktarıldığı bir etkileme süreci olarak ifade edilebilir (Werner, 1993: 14). Liderlik bir problemin çözümünde etkileşim içerisinde olan bir gruba önderlik etmektir (Çoban ve Çoşkuner, 2006: 11). Liderlik ile ilgili literatürde pek çok kavramın olması yanı sıra genel olarak liderlik insanları etkileyebilme ve belirli amaçlara yönlendirme gücüdür (Genç ve Halis, 2006: 48). Liderler astları için belirledikleri hedefler yönündeki etkili olan en temel özellik güçtür. Güç, astların liderlerin emirlerini yerine getirip getirmediğinin belirleyicisidir. Güç; liderin diğer insanların tutum ve davranışlarını değiştirebilme gücü olarak ifade edilebilir (French ve Raven, 1959). Dolayısıyla, bunun spora katılım açısından değerlendirildiğinde; yönetim pozisyonunda olan kişilerin, antrenörlerin, sporcuların hatta taraftarların bile liderlik yaptıkları bireyler üzerinde onların davranışlarını değiştirmede etkin olduklarını söylemek mümkün olabilir (Chelladurai, 1984).

Yasal (Legitimate) Güç: "Astların, lider ya da yöneticilerin kendilerini etkileme hakkına sahip olduğunu kabul etmeleriyle ilgili yakından ilişkilidir. Örneğin, bir kurum ya da kuruluşa giren bir birey, yöneticisinin kendisinden bazı şeyleri

yapmasını istemesini kabul etmesi gibi. Bu tür bir güç, liderin yasal yetkisinden kaynaklanmaktadır (Güney, 2015: 65)”.

Ödüllendirme (Reward) Gücü: “Astların liderin isteklerine ödül alma, gruplandırma, tanıma ve kazanç elde etme beklentisi ile uymalarını ifade eder. Bir yöneticinin denetimi altında ücret artışı, yükseltme (terfi), önemli iş verme ek ödeme, takdir, tanıma vb. gibi ödüller bulunmaktadır (Ünal, 2012: 97)”.

Benzeşim ya da Karizmatik (Referent) Gücü: “Karizmatik güç doğrudan liderin kişiliği ile ilgilidir. Liderin kişiliğini izleyenlere ilham verebilmesi, onların arzu ve ümitlerini dile getirebilmesi bu kaynağın temelidir. Karizma çekiciliği ifade etmektedir. Liderin izleyenler için çekici olması astları lidere benzetmeye itecektir. Buda onları lider tarafından daha kolay etkilenir hale getirecektir (Ünal, 2012: 100)”.

Uzmanlık (Expert) Gücü: “Liderin göreve ilişkin belli bir bilgi ve becerisinin olması sonucunda ortaya çıkan güç türüdür. Burada astların lideri algılaması önemlidir. Lider, görev konusunda gerçek bir uzman (sorun çözücü, bilgi kaynağı) olması, astlarını etkileyebilmesini önemli ölçüde kolaylaştırmaktadır. İşletmeler ve askeri kurumlardaki kurmay sınıfı bu güce en iyi örnektir (Güney, 2015: 66)”.

Zorlayıcı (Coercive) Güç: “Ödüllendirme gücünün karşıtı zorlayıcı güçtür. Zorlayıcı güç, liderin direktiflerine karşı astların itaatsizlik göstermesi durumunda kontrol etme ve cezalandırma gücünü yansıtmaktadır. Cezalandırmak liderin otoritesini ifade eder. Ceza, örgüt için zararlı davranışların önlenmesi için kullanılabilir. Bunlar, güvenlik kurallarına uymamak, yaşamı tehlikeye atan sorumsuz davranışlar, değerli aletlere zarar vermek, yasal isteklere doğrudan itaatsizlik gibidir (Ünal, 2012: 98)”.

Literatür incelendiğinde liderlik ile ilgili pek çok çalışmanın olmasına karşın özellikle sporda liderlik gücü ile yeterince çalışmanın olmadığını görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin sporda liderlik gücü algı düzeylerini farklı bağımsız değişkenler açısından tespiti ile birlikte üniversite öğrencilerinin sporda liderlik gücü algılarını alt boyutları ile ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2. 1. Araştırmanın Tasarımı

Bu araştırma, kesitsel tipte tanımlayıcı bir çalışmadır. Kesitsel araştırmalar, çalışma verilerinin betimsel analizlerinin yapılmasında yardımcı olmasının yanı sıra, belirli değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde kullanılmaktadır.

2. 2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin, Sporda Liderlik Gücü Ölçeği alt boyutları dahilinde Yasal Güç, Ödüllendirme Gücü, Benzeşim Gücü, Uzmanlık Gücü ve Zorlayıcı Güç algılarını ortaya çıkarmak amacı ile yapılmıştır.

2.3.Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Türkiye'nin farklı bölgelerindeki 14 üniversitesindeki Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları öğrencileri, örneklemi ise basit tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 528 kadın 905 erkek toplam 1433 öğrenci oluşturmakla birlikte analize tabi veriye ait sayılar ve yüzdeler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1. Ankete katılanların “Üniversite, Cinsiyetiniz, Bölüm ve Sınıf” analizine tabi veriye ilişkin tanıtıcı sayılar ve yüzdeler

Üniversiteler	Öğrenci Sayısı	Oran (%)
OMU Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi	275	19,2
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi BESYO	63	4,4
Atatürk Üniversitesi KKEF BESYO	49	3,4
Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi	69	4,8
Aksaray Spor Bilimleri Fakültesi	95	6,6
Hacı Bektaş Veli Üniversitesi BESYO	65	4,5
Kocaeli Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi	77	5,4
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BESYO	62	4,3
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi BESYO	229	16,0
Karadeniz Teknik Üniversitesi BESYO	84	5,9
Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi	121	8,4
Ordu Üniversitesi BESYO	104	7,3
Çukurova Üniversitesi BESYO	64	4,5
Gedik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi	76	5,3
Toplam	1433	100,0
	Öğrenci Sayısı	Oran (%)
Cinsiyet		
Kadın	528	36,8
Erkek	905	63,2
Toplam	1433	100,0
	Öğrenci Sayısı	Oran (%)
Bölümler		
Öğretmenlik	521	36,4
Spor Yöneticiliği	376	26,2
Antrenörlük	499	34,8
Rekreasyon	37	2,6
Toplam	1433	100,0
	Öğrenci Sayısı	Oran (%)
Sınıf		
1	455	31,8
2	267	18,6
3	440	30,7
4	271	18,9
Total	1433	100,0

Tablo 2. Ankete katılanların “Ailenin Yaşadığı Yer, Yaş ve Kardeş” analizine tabi verilere ilişkin tanıtıcı sayılar ve yüzdeler

Ailenin Yaşadığı Yer	Öğrenci	
	Sayısı	Oran (%)
Büyükşehir	706	49,3
Şehir	312	21,8
İlçe	299	20,9
Köy	116	8,1
Toplam	1433	100,0
Yaş	Öğrenci Sayısı	
	Sayısı	Oran (%)
18 ve altı	141	9,8
19-20	518	36,1
21-22	490	34,2
23-24	186	13,0
25 ve üstü	98	6,8
Toplam	1433	100,0
Kardeş Sayısı	Öğrenci Sayısı	
	Sayısı	Oran (%)
1	277	19,3
2	333	23,2
3	321	22,4
4	213	14,9
5 ve üzeri	289	20,2
Toplam	1433	100,0

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, “Konter, E. Yang, X. S. Chan, K. C. (2015) tarafından geliştirilen, 5’li faktöre ve her biri 1 ile 5 Likert ölçek formatına sahip toplam 19 maddeye sahip olan “Sporda Liderliği Algılama Gücü” (Sport Leadership Power Perception in Turkey: Scale Development and Initial Validation among Children, Adolescents, and Adults)” ölçeği kullanılmıştır. ISLPS-19 Likert tipi ölçeği 1’den 5’e kadar puanlanan ve 19 maddeden oluşmaktadır. Özdeşleşim Gücü: 1, 6, 11, 16, Yasal Güç: 2, 7, 12, 17, Uzmanlık

Gücü: 3, 8, 13, 18, Zorlayıcılık Gücü: 4, 9, 14, 19, Ödülün Gücü: 5, 10, 15 maddelerinden oluşmaktadır. Ölçekte ters puanlama yoktur. ISLPS-19'u Türkiye'ye uyarlamak ve geçerliğini denetlemek için bir dizi çalışma yapılmıştır (Konter, 2008, 2009a, 2015; Konter, Yang & Chan, 2015). Bu amaç doğrultusunda, ilk madde geliştirme, yapı geçerliliği (faktör analizlerine göre) ve kriter geçerliliğinin (Beden Eğitimi (BE) öğretmeni olarak ilk üç başarı ve BE Öğretmeni ve Antrenör olarak spor kariyeri) yanı sıra, Açıklayıcı Faktör Analizleri (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizleri (DFA) için ayrı örneklerle test-tekrar test güvenilirliği ölçülmüştür. Sonuçlar, ISLPS-19'un Türkiye'de uygulamak için sağlam bir psikometrik ölçüm aracı olduğunu göstermiştir ve eğitmenlerin spor liderliğini ve beden eğitimi öğretmenlerinin ve antrenörlerin spora dair güç algılarını değerlendirmede uygulanabilirliğini kanıtlamıştır (Konter, 2015). ISLPS-19'un 5'li faktörlü modelinin, örnekleme uyumu yüksektir ($SD=142$; $NOUİ=.957$; $KUİ=964$; $YHOK=.018-.047$; $SKOKA=055$). Ayrıca ISLPS-Türkiye'nin faktörlerinin Cronbach Güvenilirliği sonuçları şu şekildedir: Uzmanlık Gücü için $a=83$; Yasal Güç için $a=83$; Zorlayıcı Güç için $a=82$; Benzeşim Gücü için $a=76$ ve Ödüllendirme Gücü için $a=85$ ayrıca, ISLPP-19 için iki hafta arayla 56 spor öğretmeni ile gerçekleştirilen test-tekrar test de genel olarak iyi sonuçlar vermiştir. Uzmanlık Gücü için $r=612$ ve $p<001$, Yasal Güç için $r=73$ ve $p>001$, Zorlayıcı Güç için $r=79$ ve $p<001$, Benzeşim Gücü için $r=64$ ve $p<001$, Ödüllendirme Gücü için $r=62$ ve $p<001$ ve Toplam Ölçek için $r=76$ ve $p<001$ (Konter, E. Yang, X. S. Chan, K. C. 2015). Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen öğrencilerin "kişisel bilgi formu" ile demografik bilgileri de araştırılmıştır. Böylece ölçek puanlarının demografik değişkenlere göre analiz edilmesi amaçlanmıştır.

2. 5. Verilerin Analizi

Verilerin frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (S_X) değerleri hesaplanmıştır. Türkiye'de 14 üniversitede uygulanmış olan Sporda

Liderlik Gücü Algısı ölçeğinden elde edilen veri öncelikle uç değer temizliğine tabi tutulmuştur. Gözlem sayısının oldukça fazla olmasından dolayı eksik gözlemler analizlerden çıkarılmıştır. Ölçeğin alt boyut puanları hesaplanarak veri analize hazır hale getirilmiştir. Her bir alt boyuta ait toplam puanların normal dağılımlı olmadığı belirlenmiştir ($p<0.05$). Bu bağlamda parametrik olmayan istatistiksel yöntemlerden; iki grup karşılaştırmalarında Mann Whitney U, ikiden çok grup karşılaştırmalarında ise Kruskal Wallis H testi uygulanarak sonuçlar elde edilmiştir. Hesaplamalarda ve sonuçlarının yorumlanmasında önemlilik düzeyi (α) %5 olarak dikkate alınmıştır. Tüm hesaplamalar SPSS 22 istatistik paket programı ile yapılmıştır.

3.BULGULAR

Ölçeğin; üniversiteler arasındaki karşılaştırma, sınıf, ailenin yaşadığı yer, yaş, kardeş sayısı ve bölüm değişkenleri arasındaki farklılığı belirlemek amacı ile yapılan Kruskal Wallis H Testi analizi Tablo 3, 6, 7, 8, 9, 10'da cinsiyet değişkeni sonuçları için Mann Whitney U Testi analizi de Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 3. Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Sporda Liderlik Gücü Algısı Ölçeği Alt Boyut Puanlarına Göre “Üniversiteler” Arasındaki Farklılık

Liderlik Gücü Algısı Alt Boyutları (Üniversitelere Göre)	N	Ortalama	Medyan	IQR değerleri	Kruskal Wallis
					H p değeri
Özdeşleşim Gücü	1433	13,0928	13	2,5	0.003*
Yasal Güç	1433	11,8137	12	2,5	0.411
Uzmanlık Gücü	1433	14,3461	15	2	0.004*
Zorlayıcı Güç	1433	10,3810	10	2,5	0.012*
Ödül Gücü	1433	11,1465	11	1,5	0.000*

* $p<0.05$

Araştırmada Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim alan öğrencilerin Üniversitelere göre sporda liderlik gücü algısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre sporda liderlik gücü algısı ölçeği alt boyutu olan Özdeşleşim Gücü, Uzmanlık Gücü, Zorlayıcı Güç ve Ödül Gücü açısından istatistiksel olarak manidar bir farklılık vardır ($p<0.05$). Ölçeğin diğer alt boyutlardan olan Yasal Güç alt boyutunda üniversitelere göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p<0.05$).

Table 4. Liderlik Gücü Algısı Alt Boyutlarının Üniversitelere Göre Değerlendirilmesi

Üniversiteler	Özdeşleşim Gücü	Yasal Güç	Uzmanlık Gücü	Zorlayıcılık Gücü	Ödül Gücü
Gedik Üniversitesi, SBF	13,12	12,21	13,80	11,01	10,83
Çukurova Üniversitesi, BESYO	13,33	11,83	14,89	9,86	11,30
Ordu Üniversitesi, BESYO	13,71	12,14	15,49	10,58	11,95
Selçuk Üniversitesi, SBF	13,50	11,81	13,98	10,54	10,64
Karadeniz Teknik Üniversitesi, BESYO	14,44	11,70	14,74	10,12	12,21
Onsekiz Mart Üniversitesi, BESYO	12,44	11,39	14,04	9,80	10,91
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, BESYO	12,29	11,94	13,60	11,40	10,65
Kocaeli Üniversitesi, SBF	12,99	11,42	14,13	10,23	10,95
Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, BESYO	13,71	12,35	14,25	10,97	11,48
Aksaray Üniversitesi, SBF	12,97	11,48	14,46	10,85	11,07
Gaziantep Üniversitesi, SBF	13,25	12,54	14,48	11,38	10,97

Atatürk Üniversitesi KKEF BESYO	12,76	11,61	14,71	9,47	12,08
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, BESYO	12,46	11,57	13,78	10,41	10,97
Ondokuz Mayıs University, YDSBF	13,03	11,82	14,47	10,16	11,03

En yüksek Özdeşleşim Gücü algı puan ortalaması (14.44) KTÜ BESYO da öğrenim gören öğrencilerin, en düşük puan ortalaması ise (12.29) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BESYO öğrencilerindir. En yüksek Uzmanlık Gücü algı puanı ortalaması Ordu Üniversitesi BESYO öğrencilerinin iken, en düşük puana ise Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BESYO öğrencileri sahiptir. En yüksek Zorlayıcı Güç algı puan ortalaması Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BESYO öğrencileri; en düşük puan ortalaması ise Atatürk Üniversitesi BESYO öğrencileri sahiptir. En yüksek ödül gücü algı puan ortalaması KTÜ BESYO öğrencilerinin, en düşük puan ortalamasına ise Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri sahiptir.

Tablo 5. Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerin Sporda Liderlik Gücü Algısı Ölçeği Alt Boyut Puanlarının “Cinsiyet” Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Liderlik Gücü Algısı Alt Boyutları	Cinsiyet	N	Mann Whitney U			p değeri
			Ortalama	Medyan	IQR Değerleri	
Özdeşleşim Gücü	Kadın	528	12,9432	13	3	0.262
	Erkek	905	13,1801	13	2,5	
Yasal güç	Kadın	528	11,5398	12	2,5	0.011*
	Erkek	905	11,9735	12	2,5	
Uzmanlık Gücü	Kadın	528	14,3314	15	2,5	0.725
	Erkek	905	14,3547	15	2	
Zorlayıcı Güç	Kadın	528	10,1818	10	3	0.054
	Erkek	905	10,4972	11	2,5	
Ödül Gücü	Kadın	528	11,2159	12	1,5	0.344
	Erkek	905	11,1061	11	2	

*p<0.05

Araştırmada Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim alan öğrencilerin Üniversiteler arasındaki sporda liderlik gücü algısı ölçeğinin cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Mann Whitney-U Testi Tablo 5'te verilmiştir. Yapılan Mann Whitney-U Testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinin alt boyutu olan yasal güç alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($p < 0.05$). Erkeklerin yasal güç algı puan ortalaması kızlardan daha yüksektir. Ölçeğin diğer alt boyutlarda ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 6. Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerin Öğrenim Görülen Sporda Liderlik Gücü Algısı Ölçeği Alt Boyut Puanlarının “Sınıf” Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Liderlik gücü Algısı Alt Boyutları	Sınıf	N	Ortalama	Medyan	IQR Değerleri	Kruskal Wallis H p değeri
Özdeşleşim Gücü	1	455	13,3165	14	2,5	0.271
	2	267	12,9813	13	2,5	
	3	440	12,8727	13	2,5	
	4	271	13,1845	13	2,5	
Yasal Güç	1	455	12,0154	12	2,5	0.142
	2	267	11,9625	12	2	
	3	440	11,5591	11	2,5	
	4	271	11,7417	12	3	
Uzmanlık Gücü	1	455	14,9099	16	2	0.000*
	2	267	14,1948	15	2	
	3	440	13,9477	14	2	
	4	271	14,1956	15	2	
Zorlayıcı Güç	1	455	10,2989	10	3	0.472
	2	267	10,6292	11	2,5	
	3	440	10,2568	10	2,5	
	4	271	10,4760	11	3	
Ödül Gücü	1	455	11,4923	12	2	0.000*
	2	267	11,0899	11	1,5	

3	440	11,0000	11	2
4	271	10,8598	11	1,5

*p<0.05

Araştırmada Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim alan öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinin sınıf değişkeni arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Kruskal Wallis Testi Tablo 6'da verilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinde uzmanlık gücü ve ödül gücü alt boyutu puan ortalamaları sınıflara göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır (p<0.05). Uzmanlık Gücü alt boyutunda en yüksek puan ortalaması I. Sınıf öğrencilerinin en düşük puan ortalaması ise III. Sınıf öğrencilerine aittir. Ödül gücü alt boyutunda en yüksek puan ortalaması I. Sınıf öğrencilerinin en düşük puan ortalaması ise IV. Sınıf öğrencilerine aittir. Diğer alt boyutlarda sınıflara göre manidar bir farklılık bulunamamıştır (p<0.05).

Tablo 7. Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerin Sporda Liderlik Gücü Algısı Ölçeği Alt Boyut Puanlarının “Ailenin Yaşadığı Yer” Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Liderlik Gücü Algısı Alt Boyutları	Ailenin Yaşadığı Yer	N	Ortalama	Medyan	IQR Değerleri	Kruskall Wallis H p değeri
Özdeşleşim Gücü	Büyükşehir	706	13,2819	14	2,5	0.065
	Şehir	312	12,9167	13	3	
	İlçe	299	13,0836	13	2,5	
	Köy	116	12,4397	12,5	2,5	
Yasal Güç	Büyükşehir	706	11,6686	12	2,5	0.548
	Şehir	312	12,0256	12	2,5	
	İlçe	299	11,9398	12	2,5	
	Köy	116	11,8017	11,5	2	
Uzmanlık Gücü	Büyükşehir	706	14,4377	15	2	0.009*
	Şehir	312	14,0032	14	2	
	İlçe	299	14,6622	15	2	

	Köy	116	13,8966	14	2,5	
Zorlayıcı Güç	Büyükşehir	706	10,1232	10	3	
	Şehir	312	10,6058	11	2,5	
	İlçe	299	10,7324	11	3	0.079
	Köy	116	10,4397	11	2,5	
Ödül Gücü	Büyükşehir	706	11,1955	11	1,5	
	Şehir	312	10,9712	11	2	
	İlçe	299	11,2843	12	1,5	0.278
	Köy	116	10,9655	11	2	

*p<0.05

Araştırmada Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim alan öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinin ailenin yaşadığı yer değişkeni arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Kruskal Wallis Testi Tablo 7 de verilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinde uzmanlık gücü alt boyutu puan ortalamaları ailenin yaşadığı yere göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<0.05$). Ailesi büyükşehirde yaşayanların uzmanlık gücü algı puan ortalaması en yüksek, ailesi köyde yaşayanların puan ortalaması en düşüktür. Diğer alt boyutlarda ailenin yaşadığı yere göre manidar bir farklılık bulunamamıştır ($p<0.05$).

Tablo 8. Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerin Sporda Liderlik Gücü Algısı Ölçeği Alt Boyut Puanlarının “Yaş” Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Liderlik Gücü Algısı Alt Boyutları	Yaş	N	Ortalama	Medyan	IQR Değerleri	Kruskall
						Wallis H p değeri
	18 ve altı	141	13,3050	14	2,5	
Özdeşleşim Gücü	19-20	518	13,1486	13	2,5	
	21-22	490	13,0306	14	2,625	0.714
	23-24	186	12,8118	13	2,625	
	25 ve üstü	98	13,3367	13,5	2,5	

	18 ve altı	141	12,0567	12	2,25	
Yasal Güç	19-20	518	11,8726	12	2	0.925
	21-22	490	11,7449	12	2,5	
	23-24	186	11,6774	12	3	
	25 ve üstü	98	11,7551	12	2,625	
	18 ve altı	141	15,0922	16	2	
Uzmanlık Gücü	19-20	518	14,3263	15	2,5	0.014*
	21-22	490	14,1224	14	2	
	23-24	186	14,3333	15	2	
	25 ve üstü	98	14,5204	15	2,125	
	18 ve altı	141	10,3617	10	2,5	
Zorlayıcı Güç	19-20	518	10,2471	10	2,625	0.838
	21-22	490	10,4796	10	2,5	
	23-24	186	10,4946	10	2,5	
	25 ve üstü	98	10,4082	10	2,5	
	18 ve altı	141	11,5887	12	2	
Ödül Gücü	19-20	518	11,1873	11,5	1,5	0.017*
	21-22	490	11,0878	11	1	
	23-24	186	10,8548	9	2	
	25 ve üstü	98	11,1429	11	3,25	

*p<0.05

Araştırmada Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim alan öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinin yaş değişkeni arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Kruskal Wallis Testi Tablo 8 de verilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinde uzmanlık gücü ve ödül gücü alt boyutu puan ortalamaları yaş gruplarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır (p<0.05). Uzmanlık Gücü alt boyutunda en yüksek puan ortalaması 18 yaş ve altındaki

öğrencilerin en düşük puan ortalaması ise 21-22 yaşındaki öğrencilerine aittir. Ödül gücü alt boyutunda en yüksek puan ortalaması 18 yaş ve altındaki öğrencilere, en düşük puan ortalaması ise 23-24 yaşındaki öğrencilere aittir. Diğer alt boyutlarda yaş gruplarına göre manidar bir farklılık bulunamamıştır ($p<0.05$).

Tablo 9. Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerin Sporda Liderlik Gücü Algısı Ölçeği Alt Boyut Puanlarının “Kardeş Sayısı” Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Liderlik Gücü Algısı Alt Boyutları	Kardeş sayısı	N	Ortalama	Medyan	IQR Değerleri	Kruskall Wallis H p değeri
Özdeşleşim Gücü	1	277	13,0325	13	3	0.992
	2	333	13,0721	13	2,5	
	3	321	13,1153	13	2,5	
	4	213	13,1878	14	2,5	
	5 ve üzeri	289	13,0796	13	2,5	
Yasal Güç	1	277	11,2347	11	2,5	0.005*
	2	333	11,9760	12	3	
	3	321	12,1558	12	2,5	
	4	213	12,1315	12	2,5	
	5 ve üzeri	289	11,5675	11	2,5	
Uzmanlık Gücü	1	277	14,3682	15	1,5	0.353
	2	333	14,3724	15	2,5	
	3	321	14,4704	15	1,5	
	4	213	14,4742	15	2,5	
	5 ve üzeri	289	14,0623	14	2	
Zorlayıcı Güç	1	277	9,7545	9	3	0.021*
	2	333	10,6757	11	2,5	
	3	321	10,4642	11	2,5	
	4	213	10,6479	11	2,5	
	5 ve üzeri	289	10,3529	10	3	
Ödül Gücü	1	277	11,1336	11	1,5	0.672
	2	333	11,3003	11	1,5	
	3	321	11,0405	11	2	
	4	213	11,2347	12	1,5	
	5 ve üzeri	289	11,0346	12	2	

*p<0.05

Araştırmada Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim alan öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinin kardeş sayısı değişkeni arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Kruskal Wallis Testi Tablo 9’da verilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinde Yasal Güç ve Zorlayıcı Güç alt boyutu puan ortalamaları kardeş sayısı gruplarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır (p<0.05). Yasal Güç alt boyutunda en yüksek puan ortalaması 4 kardeşe sahip olan öğrencilerin, en düşük puan ortalaması ise 1 kardeşe sahip olan öğrencilere aittir. Zorlayıcı Güç alt boyutunda ise en yüksek puan ortalaması 2 kardeşe sahip olan öğrencilerin, en düşük puan ortalaması ise 1 kardeşe sahip olan öğrencilere aittir. Diğer alt boyutlarda kardeş sayısı gruplarına göre manidar bir farklılık bulunamamıştır (p<0.05).

Tablo 10. Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerin Öğrenim Görülen Sporda Liderlik Gücü Algısı Ölçeği Alt Boyut Puanlarının “Bölüm” Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Liderlik Gücü Algısı	Alt Boyutları	Bölüm	N	Ortalama	Medyan	IQR Değerleri	Kruskall Wallis H p değeri
Özdeşleşim Gücü	Öğretmenlik	Öğretmenlik	521	13,0960	13	2,5	0.618
		Spor	376	13,1144	13,5	2,5	
	Yöneticiliği	Antrenörlük	499	13,0240	13	2,5	
		Rekreasyon	37	13,7568	14	2,25	
Yasal Güç	Öğretmenlik	Öğretmenlik	521	11,7716	12	2,5	0.350
		Spor	376	11,9973	12	2,5	
	Yöneticiliği	Antrenörlük	499	11,7916	12	2,5	
		Rekreasyon	37	10,8378	11	3,25	
Uzmanlık	Öğretmenlik	Öğretmenlik	521	14,1478	15	2	0.024*
		Spor	376	14,7846	15	2	
	Yöneticiliği	Yöneticiliği					

Gücü	Antrenörlük	499	14,1964	15	2	
	Rekreasyon	37	14,7027	16	1,75	
Zorlayıcı Güç	Öğretmenlik	521	10,3781	10	2,5	0.157
	Spor	376	10,2580	10	3	
	Yöneticiliği					
	Antrenörlük	499	10,5611	11	2,5	
Ödül Gücü	Rekreasyon	37	9,2432	10	3	0.364
	Öğretmenlik	521	11,2476	12	1,5	
	Spor	376	11,2021	12	1,5	
	Yöneticiliği					
Ödül Gücü	Antrenörlük	499	10,9840	11	2,5	
	Rekreasyon	37	11,3514	12	1,5	

*p<0.05

Araştırmada Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim alan öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinin bölüm değişkeni arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Kruskal Wallis Testi Tablo 10'da verilmiştir. Yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçlarına göre sporda liderlik gücü algısı ölçeğinde uzmanlık gücü alt boyutu puan ortalamaları bölümlere göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<0.05$). Uzmanlık Gücü alt boyutunda en yüksek puan ortalaması spor yöneticiliği öğrencilerinin, en düşük puan ortalaması ise öğretmenlik bölümünde okuyan öğrencilere aittir. Diğer alt boyutlarda bölümlere göre manidar bir farklılık bulunamamıştır ($p<0.05$).

3. TARTIŞMA ve SONUÇ

Türkiye'deki 7 bölgeden 14 farklı Üniversitedeki Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında okuyan öğrenciler üzerinde yapılan bu geniş çaplı araştırmaya 528 kadın 905 erkek öğrenci olmak üzere toplamda 1433 öğrenci katılmış olup veriden elde edilen bulguların tartışma ve yorumları aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Ulusal ve uluslararası araştırmaları incelediğimizde sporda liderlik ile ilgili olarak pek çok çalışma olmasına karşın özel olarak ise "Sporda Liderlik Gücü Algısı" ve

yaş gurupları ile ilgili çalışmaların oldukça yeni olduğunu görmekteyiz (Konter ve Karabulut, 2008). Sporda Liderlik Gücü Algısı araştırmaları sonuçları incelendiğinde; “ÖG ve UG ile ilgili alt boyutu ilişkili olarak, Konter’in (2005)’te yaptığı çalışmasında bağlılık göstermenin öne çıktığını, Frost ve Stahelski’nin (1988)’de yaptığı çalışmada ilişki ve konu yönelimli olmanın önemi, Stahelski, Frost ve Patch’in (1989)’da yaptığı çalışmada ise grup üyelerini yönlendirme sonucu ortaya çıktığını tespit ettiğini bildirmiştir. Yine Martin ve ark.’nın (1999) yaptığı çalışmada sporculara teknik öğretimde bulunma (UG) ve genç sporcuları karar verme süreçlerine katma (ÖG) bulgusu, Rainey ve ark.’nın (1992) yaptıkları çalışmada 14-17 ve 18-22 yaş grubu sporcuların Yasal Güç algılarında benzer olduklarına ilişkin çalışmalar çalışmamızı destekleyici gözükmemekte olduğu görülmektedir. Buna ilaveten, Weinberg ve Gould (2003) yaptıkları çalışmada daha ciddi ve olgun sporcuların daha çok Zorlayıcı Güç ve Yasal Güç eğilimli olacakları, Leith’in (2003) de yaptığı çalışmasında sporcuların çocuk ve genç yaşlardan profesyonelliğe doğru ilerlerken, liderlik rolünün ilişki yönelimli olmadan konu yönelimli olmaya doğru değişeceğini belirttiği, Lyle’nin (2002) yaptığı çalışmada ise antrenörlükte yaş ve şanstın çok Uzmanlık Gücü’nün önemli olacağına” ilişkin çalışmalar araştırmamıza benzer olduğunu görmekteyiz.

Araştırmamızdaki ilk bulgu olan Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları arasında Sporda Liderlik Gücü Algısı arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla analiz yapılmıştır. Yapılan Kruskal Wallis Testi analizi sonuçlarına göre sporda liderlik gücü algısı ölçeği alt boyutu olan Özdeşleşim Gücü açısından istatistiksel olarak manidar bir farklılık vardır ($p < 0.05$). En yüksek Özdeşleşim Gücü algı puan ortalaması (14.44) KTÜ BESYO öğrencilerinde, en düşük puan ortalaması ise (12.29) Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BESYO öğrencilerine ait olduğu görülmektedir. Sporda liderlik gücü algısı ölçeğinin KTÜ öğrencileri lehine belirleyici olduğu söylenebilir. Bu

sonuç KTU BESYO öğrencilerinin lider olarak gördükleri insanlarla aralarında iyi bir ilişki kurduklarına üst düzeyde bir uyarılma ve motivasyon ile birlikte amaçlarına yöneldikleri ve onlar ile iyi bir düzeyde özdeşim kurdukları şeklinde söylenebilir. Konter'in (2005) profesyonel futbolda yaptığı araştırmada, yaşları 16-20 arasında olan futbolcuların, yaşları 26-37 arasında olan futbolculara göre, daha yüksek bağlılık gösterme becerisine (özdeşleşim gücü algısına) sahip olduklarını bulmuştur. Bu sonuç çalışmamız ile benzerdir. Üniversiteler arasında Uzmanlık Gücü algısı açısından istatistiksel olarak manidar bir farklılık vardır ($p<0.05$). En yüksek Uzmanlık Gücü algı puanı ortalaması Ordu Üniversitesi BESYO öğrencilerinin iken, en düşük puana ise Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BESYO öğrencileri sahiptir. Uzmanlık gücü açısından ise ölçeğin Ordu üniversitesi BESYO öğrencileri lehine belirleyici olduğunu görülmektedir. Bu sonuç bize öğrencilerin lider olarak gördükleri kişileri alanlarında deneyim ve donanımlı bir şekilde uzman olarak gördükleri ve bundan dolayı onlara saygı duymaları olarak belirtilebilir. Üniversiteler arasında Zorlayıcı Güç algısı açısından istatistiksel olarak manidar bir farklılık vardır ($p<0.05$). En yüksek Zorlayıcı Güç algı puan ortalaması Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BESYO öğrencileri; en düşük puan ortalaması ise Atatürk Üniversitesi KKEF BESYO öğrencileri sahiptir. Zorlayıcı güç alt boyunda ise Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BESYO öğrencileri lehine belirleyici olduğu görülmektedir. Burada öğrencilerin lider olarak gördükleri kişilerin ellerindeki yetkilerden dolayı otoriter olduklarını ve öğrencilerinde mecburen bu duruma uymaları şeklinde söylenebilir. Üniversiteler arasında Ödül Gücü algısı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır ($p<0.05$). En yüksek ödül gücü algı puan ortalaması KTÜ BESYO öğrencilerinin, en düşük puan ortalamasına ise Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri sahiptir. Üniversiteler arasında Yasal Güç algısı açısından istatistiksel olarak manidar bir farklılık yoktur ($p<0,05$). Bu sonuçta KTU BESYO 'da öğrencilerinin başarılı olması için ödül gücünü öne çıkarmaları ve Selçuk Üniversitesi Spor Bilimlerinde ise

ödül gücünü kullanmadıkları şeklinde belirtilebilir. “Lyle’nin (2002) yaptığı çalışmasında, antrenörlükte yaş ve şanstan çok Uzmanlık Gücü’nün önemli olacağına” ilişkin çalışmaları tarafından desteklendiğini tespit ettiğini belirtmişlerdir. Bu sonuç çalışmamız ile benzerdir. Yine “Konter, (2009b) yaptığı çalışmasında, antrenörlerin maç deneyim sayılarına göre ölçülen hiçbir liderlik gücü algısında (ZG, ÖZG, YG ve UG) anlamlı bir farklılığı göstermediğini” tespit ettiğini belirtmiştir. Bu sonuçta çalışmanın zıttı yönündedir.

Araştırmamızın bir diğer bulgusu olan Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının Sporda Liderlik Gücü Algısı ölçeğinin cinsiyet değişkeni arasındaki farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla analiz yapılmıştır. Yapılan Mann Whitney-U Testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinin alt boyutu olan yasal güç alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak manidar bir farklılık vardır ($p<0.05$). Erkeklerin yasal güç algı puan ortalaması kızlardan daha yüksektir. Dolayısıyla Sporda Liderlik Gücü ölçeği boyutunda cinsiyet erkek öğrenciler lehine belirleyici olmuştur. Bunun günümüzde liderlerin genelde erkek olması onların karar verme ve kişilik özellikleri ile erkek egemen toplumlarda sporun daha çok erkekler tarafından yürütülüyor olması, sporu bir meslek olarak erkeklerin yürütüyor olma düşüncesi etkili olabilir. Ölçeğin diğer alt boyutlarda ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p<0.05$). “Konter, (2007) de yaptığı çalışmada cinsiyet değişkeni açısından uzmanlık gücünde kadınların erkeklere göre anlamlı bir farklılık tespit ettiğini” belirtmiştir. Bu sonuç çalışmamız ile benzerdir. “Arslanoğlu, (2016) yaptığı çalışmasında, lise müdürlerinin liderlik düzeyleri öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak anlamlı bir farklılık olmadığını belirlediğini”, buna ilaveten “Köksal (2007) ile, Eagly ve Johson’ nun (1992) de bireysel branş antrenörleri ile ilgili olarak yaptıkları çalışmalarda, cinsiyet değişkeni ile ilgili, tercih edilen liderlik davranışı alt

boyutları ortalamaları arasında manidar düzeyde bir farklılık olmadığı” tespit ettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar çalışmamızın zıttı yönündedir.

Araştırmamızdaki bir diğer bulgusu olan Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının sınıf değişkeni arasında sporda liderlik gücü algısı arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla analiz yapılmıştır. Yapılan Kruskal Wallis Testi analizi sonuçlarına göre öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinde uzmanlık gücü ve ödül gücü alt boyutu puan ortalamaları sınıflara göre manidar bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<0.05$). Uzmanlık Gücü alt boyutunda en yüksek puan ortalaması I. Sınıf öğrencilerinin en düşük puan ortalaması ise III. Sınıf öğrencilerine aittir. Ödül gücü alt boyutunda en yüksek puan ortalaması I. Sınıf öğrencilerinin en düşük puan ortalaması ise IV. Sınıf öğrencilerine aittir. “Martin, Jackson, Richardson ve Weiller (1999) da, 10-13 yaşları ile 14-17 yaşları arasındaki sporcuların antrenörlük tercihlerinin benzeştiğini, bu yaşlardaki sporcuların, karar verme süreçlerine katılma olanağı sağlayan (özdeşleşim gücü), olumlu geri bildirim veren (ödül gücü), birçok teknik ve taktik bilgilendirmede bulunan (uzmanlık gücü) antrenörleri tercih ettiklerini” bulmuşlardır. Bizim çalışmamızda bu sonuca benzer olduğunu görmekteyiz. Bizim çalışmamızın uzmanlık gücünde en yüksek olan 1. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin lider olarak gördükleri bireylerin her söylediklerini yapmaları, ödül gücünde yaş grubunda yine en yüksek olan 1. Sınıfta okuyan öğrencilerden oluştuğu ve bu yaş gurubunda olan öğrencilerin motivasyonları ile başarılarını üst düzeye çıkarmak için lider olan kişilerin ödül gücünü kullandıkları, karar verme ve oryantasyon süreçlerindeki uyum sürecini öne çıkarmaları olduğu söylenebilir. Sınıf yükseldikçe öğrencinin beklentisi arttığı için hak ettiği ödülü alamaması öğrencilerin sporda liderlik gücü algılarında düşmesine neden olabilir. Diğer alt boyutlarda sınıflara göre manidar bir farklılık bulunamamıştır ($p<0.05$). Konter (2009c) da yaptığı çalışmada, 14-18

yaş sonrası sporcuların Özdeşleşim Gücü algısında düşme meydana geldiğini tespit ettiğini belirtmiştir. Bu sonuç çalışmamız ile benzerdir.

Araştırmamızdaki bir diğer bulgusu olan Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının ailenin yaşadığı yer değişkeni arasında sporda liderlik gücü algısı arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla analiz yapılmıştır. Yapılan Kruskal Wallis Testi analizi sonuçlarına göre öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinde uzmanlık gücü alt boyutu puan ortalamaları ailenin yaşadığı yere göre manidar bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<0.05$). Ailesi Büyükşehirde yaşayanların uzmanlık gücü algı puan ortalaması en yüksek, ailesi köyde yaşayanların puan ortalaması en düşüktür. Diğer alt boyutlarda ailenin yaşadığı yere göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p<0.05$). Büyükşehirlerde sosyal ve kültürel çevrenin daha fazla olması, insan ilişkilerinin daha yoğun bir şekilde yaşanıyor olması, farklı alanlarda birçok benzer uzmanlar ile etkileşime girilmesi, ailesi köyde yaşayanlara göre daha çok uyarıcı ile karşılaşılması gençleri daha girişimci olmaya yönelmeleri ve bu etmenlerin onların gelişimlerinde etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmamızdaki bir diğer bulgusu olan Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının yaş değişkeni arasında sporda liderlik gücü algısı arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla analiz yapılmıştır. Yapılan Kruskal Wallis Testi analizi sonuçlarına göre öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinde uzmanlık gücü ve ödül gücü alt boyutu puan ortalamaları yaş gruplarına göre manidar bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<0.05$). Uzmanlık Gücü alt boyutunda en yüksek puan ortalaması 18 yaş ve altındaki öğrencilerin en düşük puan ortalaması ise 21-22 yaşındaki öğrencilerine aittir. Ödül gücü alt boyutunda en yüksek puan ortalaması 18 yaş ve altındaki öğrencilere, en düşük puan ortalaması ise 23-24

yaşındaki öğrencilere aittir. Diğer alt boyutlarda yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p<0.05$). Bireylerin bulunmuş oldukları gelişim dönemlerinde kendilerine olan özgüvenleri gelişmesi açısından, uzman olarak gördükleri bireylere itaat ve saygı duymaları, kişilik gelişimlerinde özdeşimde buldukları kişilere yönelim halinde oldukları söylenebilir. “Konter, (2009c) da yaptığı çalışmadaki yaşları 14-18 olan sporcuların, yaşları 19-23 ve 24-39 olanlara göre antrenörlerinin UG ve ÖG daha çok algıladıklarını” tespit ettiğini belirtmiştir. Bu sonuç çalışmamız ile benzerdir. Arslanoğlu, (2016) da yaptığı çalışmasında lise müdürlerinin liderlik düzeyleri öğretmenlerin yaş gruplarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmediğini tespit ettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç çalışmamızın zıttı yönündedir.

Araştırmamızdaki bir diğer bulgusu olan Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının kardeş sayısı değişkeni arasında sporda liderlik gücü algısı arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla analiz yapılmıştır. Yapılan Kruskal Wallis Testi analizi sonuçlarına göre öğrencilerin sporda liderlik gücü algısı ölçeğinde yasal güç ve zorlayıcı güç alt boyutu puan ortalamaları kardeş sayısı gruplarına göre manidar bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<0.05$). Yasal güç alt boyutunda en yüksek puan ortalaması 4 kardeşe sahip olan öğrencilerin, en düşük puan ortalaması ise 1 kardeşe sahip olan öğrencilere aittir. Zorlayıcı güç alt boyutunda ise en yüksek puan ortalaması 2 kardeşe sahip olan öğrencilerin, en düşük puan ortalaması ise 1 kardeşe sahip olan öğrencilere aittir. Diğer alt boyutlarda kardeş sayısı gruplarına göre manidar bir farklılık bulunamamıştır ($p<0.05$). Liderlik için rekabetin olması gerekir, sonuç olarak 4 ve daha fazla kardeşe sahip olan ailelerde sporda liderlik gücü algısı daha fazla olduğu görülmekle birlikte bunun rekabeti getirdiği ve rekabet ortamında edinmiş olduğu bu davranışların yaşama transfer edip benzerlerini uygulayamaya çalıştığı söylenebilir. “Weinberg ve Gould’un (2003)’de yaptığı çalışmada, daha ciddi ve olgun sporcuların daha çok *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 13, Sayı: 35, Ağustos 2020*

Zorlayıcı Güç ve Yasal Güç eğilimli olacaklarını” tespit ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuç çalışmamız ile benzerdir.

Araştırmamızdaki son bulgusu olan Üniversitelerin Spor Bilimleri Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının bölüm değişkeni arasında sporda liderlik gücü algısı arasında farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla analiz yapılmıştır. Yapılan Kruskal Wallis Testi analizi sonuçlarına göre sporda liderlik gücü algısı ölçeğinde uzmanlık gücü alt boyutu puan ortalamaları bölümlere göre manidar bir şekilde farklılaşmaktadır ($p<0.05$). Uzmanlık gücü alt boyutunda en yüksek puan ortalaması spor yöneticiliği öğrencilerinin, en düşük puan ortalaması ise öğretmenlik bölümünde okuyan öğrencilere aittir. Diğer alt boyutlarda bölümlere göre manidar bir farklılık bulunamamıştır ($p<0.05$). Burada spor eğitimi alan öğrencilerin alanlarında kendilerini tanıtmaya ve kabul ettirmeye yöneldikleri söylenebilir. “Konter’in (2009c) da yaptığı çalışmada antrenörlerin yaş ilerledikçe uzmanlık gücünün arttığını” tespit ettiğini belirtmişlerdir. Bu sonuç çalışmamız ile benzerdir.

Sonuç olarak öğrencilerin; üniversiteler arası karşılaştırılması, okunan sınıf, ailenin yaşadığı yer, yaş, kardeş sayısı, bölüm ve cinsiyet değişkenlerinde ölçeğin toplam ve alt boyutlarında anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Erkek öğrencilerin liderliği algılama gücünü erkek egemen toplumlarda toplum tarafından onaylanan ve pekiştirilen bir meslek olarak görmeleri, öğrencileri içinde buldukları gelişim dönemlerine ait kişilik özelliklerinin etkisi ile lider olarak gördüğü bireylerin uzman olarak görmesi ve her söylediğini yaparak oryantasyon sürecinde uyum için ödülün öne çıkması, büyükşehirlerde sosyal ve kültürel çevrenin olumlu etkisi, farklı alanlarda birçok uzman ile etkileşime girerek bu kişilerin özellikleri benimseme ilişkisi, belli yaş gurubu özellikle üniversitelerin ilk yıllarında lider olarak gördükleri bireylerin kişilik özelliklerini özdeşleşim halinde bulunarak bu kişilere yönelim halinde olmaları, kardeş sayısı

artıkça liderliği algılama gücünün rekabet ile arttığı önemlilik arz ettiğini ve bunu da hayatın diğer alanlarına transferinin önemliliği ortaya çıkmıştır.

Özdeşleşim gücünde ilişki kurma ve motivasyon, uzmanlık gücünde saygı duyma ve benimseme, zorlayıcı güçte yetkilerinden dolayı otoriter bir tutum, ödül gücünde ise başarıları için ödülü kullanmaları ön plana çıkmıştır. Dolayısıyla onaylanma, pekiştirilme, saygı duyma, içinde buldukları döneme göre kişilik özelliklerinde benimseme, öğrencileri sosyal ve kültürel çevrenin destek ve pekiştirmesi ile birlikte sosyal ve kültürel çevrede alanındaki birçok uzmanla etkileşimde bulunma, önlerinde lider özellikte olan kişileri model almaları gibi etkenlerin sporda liderliği algılama gücüne neden olduğunu söyleyebiliriz.

Spor eğitimi veren okul ve kurumlardaki ders sayısında artırılması ile birlikte bu dersleri veren kişilerin model olma konusunda bilgilendirilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin gelişim dönemlerindeki kişilik özelliklerini geliştirici, birlikte olma, yaratıcılık, empati ve yol gösterici ve yeteneklerinin geliştirilmesi göz önünde bulundurulmalıdır. Liderlik çalışmalarında sporda liderlik gücü algısının erken dönemlerde çok az olan araştırmaların geliştirilmesi gerekir. Çünkü daha genel bir kanıya ulaşılabilmesi için bu tür çalışmaların artırılması gerçeği ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Arslanoğlu, Ş. (2016). *Lise Müdürlerinde Liderlik, Liderlik Düzeylerinin Öğretmenlerin Motivasyonuna Etkisi (Konya İli Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karatay Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- Chelladurai, P. (1984). Discrepancy between preference and perception of leadership behavior and satisfaction of athletes in varying sports, "Journal of Sport Psychology", 6, 27-41.
- Çoban, B. & Coşkun, Z. (2006). *Sporda Grup Dinamiği ve Liderlik*. (Ed: H. Cezayirlioğlu), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Donuk, B., (2007). *Liderlik ve Spor*. İstanbul:Ötüken Neşriyat A.Ş
- Eagly, A., & Johnson, B. (1990). Gender and leadership style. A Meta-Analysis. "Psychological Bulletin", 108(2), 233-256
- French, J., Raven, B. H. (1959). *The bases of social power*. In: D. Cartwright, (Ed.). Studies in social power (pp.150-167). Ann Arbor: Institute for Social Research, Michigan.
- Frost, D. E. & Stahelski, A. J. (1988). The systematic measurement of French and Raven's bases of social power in workgroups. "Journal of Applied Social Psychology", 18(5), 375-389.
- Genç, N. & Halis, M. (2006). *Kalite Liderliği*. İstanbul;TimaşYayınları
- Güney, S. (2015). *Liderlik*. Ankara;Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık A.Ş., 2. Basım
- Konter, E. (2005). Profesyonel Futbolcuların Yaş Gruplarına Göre Psikolojik Becerilerinin Araştırılması. "Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi", 10(1), 17-24.
- Konter, E. (2007). Antrenörlerin ve Sporcuların Cinsiyetlerine Göre Liderlik Gücü Algıları, "(Spormetre) Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi", 2, 85-90

- Konter, E. (2008). Towards Adaptation of Self and Other Versions of Leadership Power in Sport Questionnaires for Turkey. XIII. Personality, Motivation, Sport Sofia: National Sports Academy.
- Konter, E. & Karabulut, G. (2008). "Perceptions of leadership power of coaches and athletes according to their years of experience". June 23-25 International Conference on Educational Sciences. K.K.T.C
- Konter, E. (2009a). Towards adaptation of self and other versions of the revised power in soccer questionnaire for Turkey. "European Sport Management Quarterly", 9(3), 311-332.
- Konter, E. (2009b). Futbol Antrenörlerinin Maç Deneyim Sayılarına Göre Liderlik Gücü Algıları, "Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi (Gazi BESBD)", 1, 17 – 24
- Konter, E. (2009c). Antrenörlerin ve Sporcuların Yaş Gruplarına Göre Liderlik Gücü Algıları, "Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi", 4(31), 61-68
- Konter, E. (2015). "Instructor Sport Leadership Power Perception in Turkey: Scale Development and Initial Validation II". International Euroasian Educational Research Congress (11. Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi). 8-10 Haziran, Hacettepe Üniversitesi Beytepe Yerleşkesi, Ankara.
- Konter, E., Yang, X. S. & Chan, K. C. (2015). "Sport Leadership Power Perception in Turkey: Scale Development and Initial Validation among Children, Adolescents, and Adults". 23-25 Ekim, III. International Exercise and Sport Psychology Congress, İstanbul.
- Köksal, F. (2007). "Liderlik Tarzları ve Antrenörlük". Konya Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Semineri, s.26. Konya.
- Leith, L. M. (2003). *The Psychology of Coaching Team Sports, A Self-Help Guide*. Tronto. Sport Books Publisher,23.

- Lyle, J. (2002). Sports Coaching Concepts: A Framework For Coaches' Behaviour. "London: Routledge", 38- 40.
- Martin, S. Jackson., A. Richardson, P. & Weiller, K. (1999). Coaching Preferences of Adolescent Youths and Their Parents. "Journal of Applied Sport Psychology", 11, 247-262.
- Rainey, D.W., Santilli, N. R. & Fallon, K. (1992). Development of Athletes' Conception of Sport Officials Authority. "Journal of Sport and Exercise Psychology", 14, 392-404.
- Stehalski, A. J., Frost, D. E. & Patch, M. E. (1989). Use of socially dependent bases of power: French and Raven's theory applied to workgroup leadership. "Journal of Applied Social Psychology", 19, 283- 297.
- Ünal, M. (2012). *Stratejik Yönetim ve Liderlik*. İstanbul:Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Werner, I. (1993). *Liderlik ve Yönetim*. (Çev. V. Üner) İstanbul: Rota Yayınları. 1. Baskı.
- Weinberg, R. & Gould, D. (2003). Foundations of Sport and Exercise Psychology. Third Edition. Illinois: "Human Kinetics", p. 211, 480.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Today, leadership is one of the most studied areas within social research. The word leadership began to be used in the following centuries and the first scientific studies on leadership were conducted in the United States in the twentieth century (Donuk, 2007: 19-20). Leadership, on the other hand, is defined as a process through which knowledge and experience are transmitted to promote the voluntary participation of followers in order to reach organizational goals (Werner, 1993:14). The most effective feature of leaders is power. Power determines whether followers fulfill the orders of their leaders or not.

Referent Power; “It is directly related to the personality of the leader. The leader's charisma stems from his/her ability to inspire his/her followers, and to express their desires and hopes. Charisma means appeal. Followers charmed by the leader's charisma wish to be more like him/her, which, in turn, makes them more open to be influenced by him/her” (Ünal, 2012: 100).

The objective of this study is to reveal the perceptions of leadership power in sport, formed from of legal power, rewarding power, affinity power, expertise power and compulsive power sub-dimensions, of students studying sport education.

Method

The study was conducted cross-sectionally among students studying in the Faculties of Sport Sciences or Schools of Physical Education and Sports in Universities from different regions of Turkey in the academic year 2017-2018. 1433 students participated in the study. Data were collected using the Turkish Version of Sport Leadership Power Perception Scale (Sport Leadership Power Perception in Turkey: Scale Development and Initial Validation among Children, Adolescents, and Adults) developed by Konter, E., Yang, X. S. and Chan, K. C. (2015). Frequency (f), percentage (%), arithmetic mean (\bar{X}) and standard deviation (S_x) were calculated. Raw data were filtered from outliers. The number of observations was rather high, therefore, the missing observations were removed from the dataset. Subscale scores were calculated to prepare the data for analyses. It was determined that the total scores of the sub-scales were not normally distributed ($p < 0.05$). Therefore, nonparametric statistical methods were used for analyses. The Mann Whitney U was used for two group

comparisons while the Kruskal-Wallis H test was used for multiple group comparisons

Findings (Results)

We investigated whether there was a statistically significant difference in sport leadership power perception scores between the students of Faculties of Sports Sciences and those of Academies of Physical Education and Sports. KTU-SPES students had the highest referent power perception mean score (14.44) while YYU-SPES students had the lowest (12.29). This result indicates that KTU-SPES students establish a good relationship and identify with people they see as leaders and that they exhibit goal-directed behavior with a high level of motivation.

The participants' expert power and reward power perception scores differed significantly by grade ($p < 0.05$). The first-grade students had the highest expert power perception mean score while the third-grade students had the lowest. The first-grade students had the highest reward power perception mean score while the fourth-grade students had the lowest.

The participants' expert power perception scores differed significantly by parents' place of residence ($p < 0.05$). Participants whose parents live in metropolises had the highest expert power perception mean score while those whose parents live in villages had the lowest. Participants' scores on the other sub-scales did not differ significantly by parents' place of residence ($p > 0.05$).

The participants' legitimate power and coercive power perception scores differed significantly by the number of siblings ($p < 0.05$). Participants with 4 siblings had the highest legitimate power perception mean score while those with 1 sibling had the lowest. Participants with 2 siblings had the highest coercive power perception mean score while those with 1 sibling had the lowest. Participants' scores on the other sub-scales did not differ significantly by the number of siblings ($p > 0.05$).

Conclusion and Discussion

The participants' legitimate power and coercive power perception scores differed significantly by the number of siblings ($p < 0.05$). Participants with 4 siblings had the highest legitimate power perception mean score while those with 1 sibling had the lowest. Participants with 2 siblings had the highest coercive power perception mean score while those with 1 sibling had the

lowest. Participants' scores on the other sub-scales did not differ significantly by the number of siblings ($p>0.05$). Leadership requires competition. People with siblings grow up in a competitive environment. They develop certain behaviors and skills to survive in that environment and put those behaviors and skills into practice in life. It, therefore, makes sense that participants with 4 siblings had the highest legitimate power perception mean score

Therefore, students' sport leadership perception power is shaped by recognition, consolidation, respect, adoption, social and cultural support, interaction with experts and taking leaders as role models. With the increase in the number of courses in schools and institutions providing sports education, instructors who teach those courses should be informed about how to be role models for students to enable them to develop creativity and empathy skills. It is recommended that further studies be conducted on sport leadership power perception.